

חוטא "לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה?"

ומתריצין: החוטא קרא הכי קאמר: **שלא יקבע לה שמן** למנחת חוטא קודם הקמיצה **בחברותיה**, כשאר המנחות שקובע להם שמן עוד לפני קמיצתן, אבל לאחר קמיצה אם שימנו להקומץ הרי הוא כשר⁽⁸⁰⁾.

איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש: תניא: קומץ חרב שאין בו שמן שנתערב בבלול, בקומץ של מנחה הבלולה בשמן — יקריב הכל למזבח! רבי יהודה אומר: לא יקריב! [רבנן ורבי יהודה הולכים לשיטתם כמו שנחלקו במשנה].

מאי לאו לכאורה מדברת הברייתא בקומץ **דמנחת חוטא** שהוא חרב **דאייערב** שנתערב בקומץ **דמנחת נדבה**⁽⁸¹⁾ שהוא בלול⁽⁸²⁾,

שמנה" לגבי המנחות. [ורבנן שחולקים על רבי יהודה של המשנה, ומכשירים הקומץ שנתערב במנחת נסכים, הולכים לשיטתם ש"עולין" אין מבטלין זה את זה ואפילו מין בשאינו מינו — ביאור הסוגיא עפ"י הרש"ש ופי' רעק"א במשניות].

איתמר: קומץ דנקמץ ממנחת חוטא [ודין מנחת חוטא הוא שאין נותנין בה שמן כלל] **ששמנו**, שנתן על הקומץ שמן, **רבי יוחנן אמר: פסול! וריש לקיש אמר: הוא עצמו** הקומץ תחילת מצותו כך היא — **משכשכו** לקומץ של מנחת חוטא **בשירי הלוג** שמן של מנחה אחרת שיש בה שמן! ורק לאחר שהוא משפשף את הקומץ בשמן **מעלהו** על גבי המזבח⁽⁷⁹⁾, וכל שכן היכן ששימנו לקומץ, שהוא כשר להעלותו.

והוינן בה לריש לקיש: **והכתיב** במנחת

קודם קמיצה אלא אחר הקמיצה, והקשה הגרי"ז אם כן מה מקשים לריש לקיש מהברייתא דחרב שנתערב בבלול שהוא פסול משום שנעשה החרב משומן, והרי אפשר להעמיד בפשיטות קודם קמיצה שאז מודה ריש לקיש שפסול, ובטהרת הקדש כתב שכונת רש"י לומר שאם בא ליתן שמן בכונה תחילה, שאינו יכול ליתן אלא אחר הקמיצה, אבל כשנתערב שלא בכונה, כמו בבריתא, בזה אפילו קודם קמיצה יהיה כשר לריש לקיש, עכ"ד, וכנראה משום שעיקר הקפידא הוא שלא יהיה נעשה כשאר המנחות שיש בהם שמן, ועל כן כשהוא שלא בכונה או אחר הקמיצה כשר.

81. התוס' לעיל [כב א] כתבו שהגירסא הנכונה היא "קומץ דמנחת חוטא דאייערב במנחת נסכים", וביארו שקומץ שנתערב עם קומץ אחר לעולם אינו נפסל על ידי דין ביטול ברוב אפילו

איסורי תורה, אבל כאן הלא השמן של המנחה הזאת אינו מתבטל כלל על ידי הסולת שלה, שהרי שניהם יחד הם ממצות המנחה, ועל כן גם אם יהיה בסולת כדי לבטל את השמן של שתי המנחות יחד, לא היה מועיל ביטול כלל, שלעולם השמן של המנחה הזאת אינו מתבטל בה, והרי הוא מחזק ומצטרף עם השמן של חבירתה שהן מין אחד, ובזה חידש רבא שכל אחד הוא נידון בפני עצמו, ואפשר לבטל רק את האיסור, או בנידון דידן רק את השמן של חבירתה.

79. הגרי"ז ביאר שהיו עושין כן לכתחילה, כדי שתהיה המנחה נדבכת יחד מעט, שאם לא תהיה מדובקת כלל, יש לחוש שיהיו חלקיה מתפוררים הרבה, ויוכל להיות שיהיה במקום אחד פחות מכדי שומשום, שנחלקו לעיל [טז ב] אם דרך הקטרה בכך.

80. רש"י מפרש שהכונה היא שלא יתן בה שמן

שאינן בה שמן כלל, לפי כולם אינה נפסלת כשנתן עליה שמן לאחר שנקמצה!

ומקשינן: והא בהדיא קתני לה למנחת פרים ואילים ברישא של אותה ברייתא. דתניא: **מנחת פרים ואילים שנתערבה במנחת כבשים, וכן חרב שנתערב בכלול – יקריב. רבי יהודה אומר – לא יקריב!** ואם כן על כרחך מה שכתוב "חרב שנתערב בכלול" לא מדובר במנחת פרים ואילים, אלא בקומץ דמנחת חוטה שנתערב במנחת נדבה?

ומשינינן: לעולם הברייתא מדברת במנחת פרים שנתערבה במנחת כבשים ומה שכתוב "חרב שנתערב בכלול", פרושי קמפרש לה, הוא פירוש למה שאמר בתחילה "מנחת פרים" וכו'. והכי קאמר: מנחת פרים וכו', דהיינו חרב שנתערב בכלול!

בעי רבא: קומץ שמיצה שמנו הבלוע בתוכו

ודוקא משום שנתערב בקומץ אחר, ששניהם "עולין" הן, חולקים רבנן על רבי יהודה וסוברים "יקריב", אבל אם נתן סתם שמן [שאינו "עולה" למזבח] על הקומץ של מנחת חוטה, מודים רבנן שפסול להקרבה, וקשה לריש לקיש?

ומתריצין: **לא מדובר בברייתא בעירוב קמצים של מנחת נדבה ומנחת חוטה, אלא מדובר שנתערבו מנחת פרים ואילים שהם "חרבים" יחסית, שאין בהם אלא שני לוגין שמן לעשרון סולת, במנחת כבשים** שהיא "בלולה" יחסית, שיש בה שלשה לוגין שמן לעשרון סולת. וכיון שמנחת פרים ואילים גם היא בלולה בשמן, אלא שחריכה היא ביחס למנחת הכבשים, לכך נקטה בברייתא לשון "חרב שנתערב בכלול", ורק בזה נחלקו רבנן ורבי יהודה, וטעמו של רבי יהודה שפסולה, משום שנשתנה בלילתה – מבלילה עבה לבלילה רכה. אבל בקומץ של מנחת חוטה,

בסולת, וצ"ע.

82. הקשו התוס' מנין לנו שלא יקריב רבי יהודה משום שהמנחת חוטה נפסלה הואיל ושימנה, והרי יתכן לפרש שלא יקריב משום שהבלול נפסל הואיל וחסר שמנה, ומכיון שמעורבין מנחה כשירה עם פסולה יתכן שאסור להקריב כלל, ותירצו שלעולם אין נפסל [על ידי ביטול במנחה אחרת] מצד חסר שמנה, אלא מצד ריבה שמנה, עכ"ד, והעולת שלמה מבאר שהנידון של התוס' אם מותר להקריב מנחה כשירה עם פסולה, זה תלוי במה שדנו התוס' בזבחים [עז] לענין דם קדשים שנתערב בדם חולין, אם מותר לזרוק הדם לרבנן דרבי אליעזר, וכמו שהובא בהערות לעיל [כב א]. ועיין עוד בטהרת הקדש בזה.

לרבי יהודה, [וכדמוכח לקמן בעמ' ב' בגזירה שוה דרבי זירא], ודוקא כשנתערב עם מנחת נסכים שהוא כליל ואין בו קומץ ושיריים, בזה שייך פסול מצד ביטול, אולם הקשו על זה דהא גופא מנין לנו דין זה שאינו בטל קומץ בקומץ, עיי"ש.

וליישב הגירסא שלפנינו אולי יש לומר שכל הגזירה שוה דרבי זירא היא רק לענין ביטול סולת בסולת, שהיה צריך להיות בטל [אף על גב שהם מין במינו, משום שדינם חלוק, וכמבואר לקמן בעמ' ב'], אבל סולת ושמן שהם מינים חלוקים לגמרי, בזה לא למדנו כלום מדברי רבי זירא, ואפילו בשני קומצים יש אצלם ביטול, ויעויין בטהרת הקדש שכתב על דברי התוס' לעיל, שרבי זירא דיבר לענין ביטול סולת

על גבי עצים של המערכה שעל גבי המזבת, ונתן גם הקומץ על אותם עצים והקטירו עליהם מהו לפוסלו משום שחיסר הקומץ? (83)

מי אמרין חיבורי עולין, השמן שבעצים שהוא מחובר לקומץ כשחזר ונתנו לקומץ על העצים שבתוכם השמן, כעולין דמו כאילו מובלע השמן בקומץ ולא הוי חיסר הקומץ וכשר, או לאו כעולין דמו ופסול? [פי' אחר – חיבורי עולין דהיינו השמן שמחובר לקומץ כעולין דמו וחייב הוא בהקטרה כי אם לא יקטירנו הוי כמקטיר קומץ חסר ואם נתמצה על העצים יקטיר הקומץ עם העצים, או לאו כעולין דמו ולא חשיב כקומץ שחסר].

אמר ליה רבינא לרב אשי: וכי לאו היינו מחלוקת דרבי יוחנן וריש לקיש. דאיתמר: המעלה מחוץ לעזרה אבר מהקרוב שאין בו כזית, ועצם משלימו לכזית [וכזית הוא

השיעור לחיוב כרת משום העלאת חוץ] רבי יוחנן אמר: חייב כדין מעלה כזית קדשים בחוץ. ריש לקיש אמר פטור!

ומבארין טעמייהו: רבי יוחנן אמר חייב משום שהוא סובר חיבורי עולין דהיינו העצם שמחובר לבשר שהוא "עולין" כעולין דמו, וריש לקיש אמר פטור משום שהוא סובר חיבורי עולין לאו כעולין דמו.

ודחינן: אין שאלתנו דומה למחלוקתם, אלא תיבעי לרבי יוחנן, ותיבעי נמי לריש לקיש.

תיבעי לרבי יוחנן: עד כאן לא קא אמר רבי יוחנן התם שחיבורי עולין כעולין אלא בעצב, דמינא ממין דבשר הוא, אבל הכא דשמן לאו מינא דקומץ הוא, שזה סולת וזה שמן, אולי לא נאמר חיבורי עולין כעולין דמו.

או דלמא אפשר לומר להיפך, דאפילו ריש

לקומץ שלו. ולפי פירוש שני ברש"י, הנידון הוא, האם צריך להקטיר גם את העצים שהשמן נתמצה עליהם, שמאחר וחיבורי עולין כעולין, הרי דין השמן שהיה מחובר לקומץ כדין קומץ, ועל כן צריך להקטיר גם אותו, או לאו, וביאר השיטה מקובצת שם שמצד דין חיסר שמנה היה אפשר לומר שהוא רק כשנחסר קודם קמיצה ולא לאחריה. והשיטה מקובצת הביא שם מתוס' חדשים ביאור נוסף, שמאחר והשמן שמיצה נבלע בעצים ואינו בעין, אם כן יש לדון שהוא יתבטל אצלם ויהיה כחיסר שמנה דפסול, ורק אם נאמר שחיבורי עולין כעולין, נמצא שהעצים שהם מחוברים לעולין דין עולין עליהם, ושוב לרבנן אין מבטלין זה את זה, וכמו במשנתנו בנתערב קומצה עם מנחת נסכים, שכשר לרבנן

83. לפי פירוש א' ברש"י הנידון הוא האם השמן המונח על גבי העצים נחשב כבלוע בקומץ משום דחיבורי עולין כעולין, או שאינו חשוב כמחובר, ועל כן הוא כאילו נחסר הקומץ בהקטרה, והקשה הגרי"ז למה לא יקטיר השמן בפני עצמו ומה פסול יש בזה, אולם השיטה מקובצת [ג] ביאר שמאחר ואין השמן ניכר, אינה חשובה הקטרה אם אינו נחשב כמחובר אל הקומץ. אולם הקשה בנתיבות הקדש, שהרי אפשר להוכיח ממה שלמדנו לעיל דלרבנן דאין עולין מבטלין זה את זה, אין פסול במה שהשמן של מנחה אחת בלוע ובלול עם מנחה אחרת, ואף על גב שהשמן אי אפשר להקטירו בפני עצמו, שאין הקטרתו חשובה וכנ"ל, ועל כרחך משום דחיבורי עולין כעולין, והרי הוא כמחובר

קומץ שנתערב במנחה אחרת שלא נקמצה — לא יקטיר את כל התערובת, שאין להקטיר עם הקומץ דבר שאינו טעון הקטרה! וגם אי אפשר לקמוץ עתה מהתערובת באותו מקום שהתערב בו הקומץ, שתי קמיצות עבור שתי המנחות, שמא בכל קומץ יהיה מעורב מסולת המנחה האחרת.

ואם הקטיר את כל התערובת — זו שנקמצה עלתה לבעלים ויצאו ידי נדרם, שהרי הקומץ שלה הנמצא בתערובת הוקטר על גבי המזבח, וזו שלא נקמצה לא עלתה לבעלים משום שאינה ניתרת בלא קמיצה.

נתערב קומצה של מנחה בשיריה של אותה מנחה, או בשיריה של חבירתה⁽⁸⁴⁾ — לא יקטיר את התערובת, ששירים של מנחה אסורים בהקטרה, משום שכל דבר שחלק ממנו עולה לאישים על המזבח, שאר חלקיו אסורים בהקטרה מן התורה⁽⁸⁵⁾. ואם עבר והקטיר, עלתה לבעלים, שהרי הוקטר הקומץ

לקיש לא קא אמר שחיבורי עולין לא כעולין דמו אלא בעצמם, דבר מפרש הוא, שאפשר להפרישו מהבשר, ואי פריש מהמערכה ונפל לאו מצוה לאהדורי, אבל שמן דלאו בר מפרש הוא מהסולת לא אומרים לאו כעולין דמו, או דלמא לא שניא?

ומסקינן: תיקו!

מתניתין:

שתי מנחות שלא נקמצו עדיין ונתערבו זו בזו, אם נתערבו באופן כזה שנשאר מכל מנחה מעט סולת כדי שיעור קומץ שאינו מעורב במנחה השניה אלא הוא ניכר בפני עצמו, ויכול לקמוץ ממנחה זו בפני עצמה, וממנחה זו בפני עצמה, המנחות כשרות. ואם לאו, שנתערב כל הקמח של שתי המנחות זו בזו, הרי שתיהן פסולות, שאין המנחה כשרה אלא כשכל הקומץ הוא מהמנחה עצמה, ולא כשנתערב בו מסולת של מנחה אחרת.

מהטעם הזה. ויעויין עוד בתוס' ובקרבן אורה.

84. השיטה מקובצת [ז] מבאר בדברי רש"י שבמנחה שלא נקמצה אין איסור מן התורה להקטיר, אבל מכל מקום אין ראוי להקטירה מאחר שאין דינה להיות נקטרת, אבל בשיריים יש בזה איסור ד"כל שממנו לאשים הרי הוא בבל תקטירו", וכמו שכתב רש"י. והגרי"ז תמה למה לא יקטיר המנחה שלא נקמצה ואיזה איסור יש בדבר, והניח בצ"ע, ויעויין בזבחים [עט ב] שיש גזירה מדרבנן שלא לזרוק דם התמצית ודם פסולין שנתערבו עם דם כשר.

והנה בתוספתא [ד] א מובא שרבי אליעזר סובר שמותר גם להקריב לכתחילה בכל אופנים

אלו, וביאר באור שמח [פסולי המוקדשין יא לא] שרבי אליעזר הולך לפי שיטתו בזבחים [עז], שכשנתערבו אברים של חטאת עם אברי עולה מותר להקריב הכל, ורואין האברים של חטאת כאילו הם עצים, וכן כאן רואים השירים כאילו הן עצים, ואין האיסור של בל תקטירו.

85. בפשטות כונת המשנה היא שנתערב קומצה בשירי חבירתה, וגם בזה האיסור להקטיר הוא משום הלאו ד"כל שממנו לאשים" הנ"ל, ומכל מקום אינו מתבטל בהם ברוב, וכמו שלומד רבי זירא מגזירה שוה לקמן בגמרא, אולם מדברי הרמב"ם [פסולי המוקדשין יא לא] מבואר שמפרש שנתערבו השירים של מנחה אחת

של מנחתם על המזבח.

גמרא:

אמר רב חסדא: חתיכת בשר **נבילה** שנתערבה בשתי חתיכות בשר של בהמה שחוטה — **בטילה** הנבילה [ברוב] **בשחוטה**, ואם נגע אדם באחת מהחתיכות

אינו טמא, שתערובת זו נחשבת כתערובת מין בשאינו מינו שנוהג בה דין ביטול ברוב, שאי אפשר לעולם לשחוטה שתיעשה נבילה ותטמא, לפיכך הוי הנבילה לגבי השחוטה כמין אחר⁽⁸⁶⁾.

ושחוטה שנתערבה בשתי חתיכות נבילה⁽⁸⁷⁾ אינה בטילה בנבילה⁽⁸⁸⁾ ואם נגעה תרומה באחת מהחתיכות אינה טמאה

בשירי מנחה אחרת, וביאר האור שמח שם, שכל הגזירה שוה של רבי זירא שאין ביטול ברוב בקומץ ושירים, היא רק לענין שאין הקומץ בטל בשירים, אבל השירים בטלים הם בשירים אחרים, וממילא חזר להיות דין המנחה כמנחה שנאבדו שיריה בין קמיצה להקטרה, שפסק הרמב"ם [שם כן] שלא יקטיר, ואם הקטיר הורצה, ולכן גם כאן נאמר במשנה "לא יקטיר ואם הקטיר עולה לבעלים".

השחוטה דיני טומאה על ידי הביטול, הרי שהביטול כחו יפה גם לחדש דינים, ועיי"ש מה שדחה זאת. ובקובץ הערות [נט] כתב שיעקר נידון זה הוא תלוי במחלוקת התוס' עם הרמב"ן, שנחלקו האם ההיתר יכול להיות נעשה איסור על ידי הביטול, ובאשר לראיה הנ"ל מסוגיין כתב לחדש שהיתר שחיטה הוא דבר הנמשך לעולם, ואם בזמן מן הזמנים יהיה מסתלק היתר השחיטה מכאן ולהבא מאיזה טעם שיהיה, תחזור הבהמה להיות נבילה, ואין די במה שבשעת מיתתה ניטל חיותה על ידי שחיטה, [וכונתו לומר שהוא הדין לענין טומאת נבילה], ועל כן מאחר שהביטול ברוב הסיר והפקיע ממנה את היתר השחיטה שלה, ממילא חזרה להיות כנבילה, ואין הביטול צריך ליתן עליה שם נבילה, אלא ממילא הוא. אולם הוקשה לו דאם כן מדוע בטילה הנבילה בשחוטה, שהרי גם השחוטה עצמה אם לא היתה בשם שחוטה היתה נאסרת, ומכיון ששם שחוטה אי אפשר שיחול על הנבילה על ידי ביטול ברוב, [שהרי לשיטה זו אין הביטול מחדש דינים נוספים], אם כן איך נתיר את הנבילה, והרי אין כחו של המיעוט יפה יותר מהרוב, להיות ניתן בלא שיחול עליו שם שחוט, ועיי"ש שהוכיח כן מסוטה [מג] שכדי להתיר את המיעוט אין די במה שסוף סוף אין על הרוב דיני איסור.

86. הרמב"ם [אבות הטומאות א יז] הביא מימרא זו של רב חסדא כצורתה, ותמה עליו הראב"ד שם שהרי כל דברי רב חסדא הם רק לרבי יהודה, אבל לרבנן שמין במינו בטל, אין צריך כלל לטעם זה שאין השחוטה יכולה ליעשות נבילה, ועיי"ש בנושאי כלי הרמב"ם, ובקובץ הערות [נט] הוכיח מדברי הר"ן [עבודה זרה כא ב מדפי הרי"ף] שגם סובר בזה כהרמב"ם.

87. בשו"ת עונג יו"ט [ד] דן האם ביטול ברוב בכחו רק להוריד ולהפקיע דיני איסור וטומאה וכדו', אבל אין בכחו לחדש דינים על המיעוט, או שיש באפשרותו גם להמציא דינים חדשים במיעוט, ונפקא מינה לענין חוטי ציצית שנעשו שלא לשמה שנתערבו עם רוב חוטיין שנעשו לשמה, ורצה להוכיח ממה שהגמרא דנה כאן לענין ביטול השחוטה כנבילה, שיחול על

88. רש"י מפרש שמאחר ואין ביטול הרי דינו

בטל, וכל שאי אפשר לו להבטל להיות כמוהו, כמבטל, כגון מיעוט שחוטה שנתערב ברוב נבילה הוי מין שאינו מינו, ובטל, וכל החתיכות נחשבות כדין ודאי טמאות, ושורפין תרומה שנגעה באחת מהן.

והוינן בה: **אליבא דמאן** נחלקו רב חסדא ורבי חנינא?

אי אליבא דרבנן שאמרו לעיל (דף כ"ב – א') דם מבטל דם **הא אמרי "עולין"** למזבח, כגון דם פר ודם שעיר שנתערבו הוא **דלא מבטלי אהדדי**, אבל מין במינו אם זה לא עולה למזבח **בטל**, ואם כן נבילה ושחוטה מבטלין זה את זה בכל אופן שהתערבו!?

בודאי, אלא הרי היא ספק טמאה, ואין שורפים אותה⁽⁸⁹⁾, משום שאפשר לנבילה שתיעשה שחוטה כלומר, אפשר שהנבילה יהיה בה דין של שחוטה לענין זה שלא תטמא, והיינו **דלכי מסרחה** כשבשר הנבילה יסריח ולא יהיה ראוי לאכילה פרחא **טומאתה**, הלכך הוי כמין במינו שאינו בטל. — שלפי לרב חסדא הולכים אחר הרוב המבטל, שאם הוא יכול להיות כהמיעוט, נחשב מין במינו, ואם לא, נחשב כמין בשאינו מינו.

ורבי חנינא אמר: הולכים אחר הדבר הבטל. הילכך, **כל שאפשר לו להמעות הבטל להיות כמוהו**, כהרוב המבטל, כגון מיעוט נבילה שנתערב ברוב שחוטה הוי כמין במינו ואינו

בזה, שהרי ודאי נגע בה, וכל הנידון הוא רק על החתיכה, ובה אין שייך חזקת טהרה, [ויעויין בהערה הבאה]. והתוס' יפרשו שמדובר שנגע ואינו יודע גם כן באיזה חתיכה נגע, שבזה יסוד הספק הוא אם נגע בנבילה או בשחוטה, ובה שייך לדון מכח חזקת טהרה של האדם שנגע בשחוטה.

89. השב שמעתא [ד ב] הקשה למה לא נטמא בזה מצד חזקה, שהרי בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת, ואם כן כשיש ספק על החתיכה שנגע בה אם היא נבילה או שחוטה, אנו מכריעים מכח חזקת איסור, שלא נשחטה, וכיון שהכרענו לענין איסור, הרי גם לענין טומאה ננקוט שלא נשחטה וטמאה היא, ותיריך שמאחר יש לנו כאן כמה חתיכות, ובודאי שהיו בהם שחוטות ונבילות, על כן שם הספק הוא האם החתיכה הזאת היא השחוטה או שהיא הנבילה, ומאחר שאין הנידון עליה בפני עצמה מה היא, על כן לא שייך כלל חזקה בזה.

שתולין, כלומר אין אוכלין ואין שורפין התרומה, אולם התוס' כתבו שברשות הרבים הרי הוא טהור לגמרי, שהרי כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, עכ"ד, וכוונתם לכאורה שאם היה ביטול בזה, אזי היה הדין שטמא בתורת ודאי אפילו ברשות הרבים, ואין מועיל לזה דין קבוע, שמאחר והוא בטל, הרי הוא כאילו אין כאן חתיכת שחוטה כלל, וכן כתב הר"ן חולין [צה], אבל מאחר שאין בזה דין של ביטול ברוב, והשחוטה עומדת בטהרתה, ממילא לא שייך לדון בזה מצד הלך אחר הרוב, שהרי הוא קבוע, וכמחצה על מחצה הוא, וספק טומאה ברשות הרבים טהור, וסוברים התוס' כהראשונים דקבוע אע"פ שאין האיסור ניכר הרי דינו כקבוע, עיי' פרי מגדים [קי שפ"ד יד]. ובביאור דברי רש"י כתב העולת שלמה שרש"י סובר כהתוס' [סוטה כח ב] דספק טומאה ברה"ר שטהור הוא משום חזקת טהרה של האדם, וכאן מדובר שיודע בודאי באיזה חתיכה נגע, ורק שאינו יודעים אם טהורה היא אם לא, ולכן אין שייך חזקה כלל

אמר את דבריו? **אי אליבא דרבנן, הא אמרי "עולין" הוא דלא מבטלי אהדדי, הא מין במינו בטיל, ואילו מדברי רבי חייא משמע** שהוא סובר שמין במינו אינו בטל, ודווקא נבילה בשחוטה בטלות זו בזו, משום שנחשבות מין בשאינו מינו. שאם רב חייא סובר כרבנן, היה לו לומר בסתם — מין במינו בטל זה בזה, ומדוע נקט דוקא דוגמא של נבילה ושחוטה?!

ואי אליבא דרבי יהודה, הא כל מין במינו לרבי יהודה לא בטיל ונבילה בשחוטה מין במינו הוא לפי רבי יהודה?!

ומשנינן: לעולם רבי חייא אמר דבריו **אליבא דרבי יהודה**⁽⁹¹⁾, וסובר רבי חייא דכי קא אמר רבי יהודה מין במינו לא בטיל, הני מילי היבא דאפשר ליה לאחד למהווי כוותיה דהשני, אבל היבא דלא אפשר ליה לאחד למהווי כוותיה דהשני — בטל! שנחשב מין בשאינו מינו, והרי הוא בטל⁽⁹²⁾.

אי אליבא דרבי יהודה שאמר אין דם מבטל דם, נחלקו האמוראים כאן, אם כן קשה — **והא רבי יהודה בתר חזותא אזיל**⁽⁹⁰⁾, דהיינו אחר עצם הדבר, ואין הדבר תלוי אם דינו של זה יכול להיות כדינו של זה, שהרי במשנה אמר רבי יהודה שאין דם חולין מבטל דם קדשים, אף על פי שאין זה יכול להיות כזה. ואם כן קשה, לשיטת רבי יהודה כמה נחלקו רב חסדא ורבי חנינא נבילה שהתערבה בשחוטה, והרי **אידי ואידי מין במינו הוא** שניהם מין בשר הם ואין לאחד לבטל את השני בכל אופן שנתערבו?

ומשנינן: **אלא** מחלוקת רב חסדא ורב חנינא היא **אליבא דרבי חייא**.

דתני רבי חייא: נבילה ושחוטה בטלות זו בזו! ונחלקו בדברי רבי חייא האם נבילה בטילה בשחוטה, או ששחוטה בטילה נבילה.

והוינן בה: **ורבי חייא עצמו אליבא דמאן**

להיות בטל אפילו לרבי יהודה, שהרי המבטל שהוא דם חולין אינו יכול להפוך ולהיות דם קדשים כמו המתבטל, אולם לרבי חנינא מאחר והדם קדשים המתבטל, אם יהיה נפסל בלינה יחזור דינו להיות כדם חולין המבטל, אם כן הרי זה כמין במינו ואינו בטל, והתוס' [כב ב] הסכימו עם רש"י בזה, וכתבו שמכאן מוכח מדברי רבי חייא בדעת רבי יהודה אינם מוסכמים ולא נקטינן כמותו, וכן הוכיחו מעוד כמה וכמה מקומות.

92. התוס' ביארו שאף על גב דדם השעיר אינו יכול להשתנות שיהיה דינו כדם הפר, וכן להיפך, מכל מקום מאחר שהתורה ציותה לערב מדמם יחד וליתן מתנה אחת משניהם, משום כך

90. רש"י מפרש, שממה שאמר רבי יהודה שדם השעיר אינו בטל בדם הפר משום שהם מין אחד, מוכח שאין צריך שיהיו שוים קצת בדינם, שכיון ששניהם מין בשר הם, אפילו שאינם יכולים להיות זה כמו זה, מכל מקום אינן מבטלים זה את זה, והקשה הטהרת הקדש אם כן למה נקטה הגמרא שרבי יהודה הולך אחר השתוותם במראה, שעל ידי זה הם חשובים כמין אחד, והרי בנידון זה הם שוים בשמם.

91. רש"י מפרש שלפי רב חסדא נחלק רבי חייא עם התנא שבמשנה דזבחים [עח] שהביאה הגמרא לעיל, ששם נאמר שלרבי יהודה דם קדשים שנתערב עם דם חולין הרי הוא אינו בטל משום מין במינו, ואילו לרבי חייא היה צריך